

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

DORU CIUCESCU

**DESTINE DIN
SPAȚIUL
SAHARO-SIBERIAN**

(EDIȚIE ADĂUGITĂ ȘI REVIZUITĂ)

C U P R I N S

Un pescar păcătos și
rechinii din Al Dakhla / 5

Siberianul velicorus și
pistolul-suvenir din Afganistan / 18

Soroceanul mutilat de obuz, în timp de pace / 30

Bacăuanul care a penetrat Cortina de Fier / 41

Un israelian, născut în Bacău / 57

Un arab afemeiat și... "o nouă revoluție" / 87

UN PESCAR PĂCĂTOS ȘI RECHINII DIN AL DAKHLA

Salid (n.a. Pescar), poreclit Atsim (n.a. Păcătos), a fost de-a lungul vieții un pescuitor de caracatițe la Al Dakhla, un punctuleț pe hartă, în apropiere de Tropicul Racului, pe coasta vestică a Atlanticului. Fiu de țăran, a fugit la Casablanca la numai 14 ani, fugă de adolescent, care nu se adaptează la realitatea vieții, sătul să are ogorul tatălui său, stăpânit din moși strămoși, plin cu pietre și nisip din Platoul Fosfaților, de lângă Khouribga. Semănau grâul în februarie, după ce se întâmpla să plouă, dar rar se îndura Allah să mai lase să cadă și alte picături din cer, așa că, prin aprilie, totul era pârjolit. Părinții lui se grăbeau să cosească firele de grâu încă verzi, cu spicul neformat, nutreț la oi și capre. Acasă erau trei frați și patru surori – o familie normală în Maroc, el fiind cel mai mare. Mai lucra cu ziua la ferma unui mare latifundiar. Dar, se întâmpla atât de rar, încât îl apuca disperarea. În copilărie îi plăcea să doarmă în bătaia soarelui. Îl cuprindea o somnolență dulce, ca de drogat. La școală nu a mers. Cătuțul unde locuia era prea departe de școală. Mai pierdea timpul între cornute, la păscut. Dar, învățase pe de rost rugăciunile zilnice: "zorii" (n.a. "al fajr"), "amiaza" (n.a. "adz dzohr"), "mijlocul după-amiezii" (n.a. "al aasar"), "apusul" (n.a. "al maghrib") și "lăsarea nopții" (n.a. "al iișa"); toate,

rugăciuni din timpuri hegiriene, ca o adevărată bibliotecă orală.

A ajuns la Casablanca, unde s-a angajat fără carte de muncă pe un șantier, unde se construia o vilă cu patru etaje, locuința tipică a familiilor numeroase marocane din clasa mijlocie. Cât era ziua de lungă, el încărcă pietriș cu lopata în cuva unei instalații de preparat cimentul. Avea o pauză de masă de o oră, de la 12,00 la 13,00. Atunci își făcea și rugăciunea de la amiază. Se mai odihnea în timpul rugăciunilor de după-amiaza și de la apusul soarelui. Lungea cât putea, aproape un sfert de oră, cele șapte temenelele ale fiecărei rugăciuni. Mai pierdea timpul cu spălatul pe față, pe gură, pe urechi, a nasului, a mâinilor până la cot și a labelor picioarelor – procedura preliminară, transmisă de Profetul Muhammad. Își mai stropea și podoaba capilară, din cochetărie. De dormit, dormea pe șantier, pe o saltea din poliuretan, lată de jumătate de metru, întinsă direct pe podea, într-o baracă din scânduri, împreună cu alți cincisprezece – șase fărtați.

Noroc că rostul dintre scânduri permitea o ventilație naturală, altfel, mirosul de transpirație le-ar fi mutat nasul. Baie făcea cu apă rece, venind direct de la furtun, lângă instalația de preparat beton. Cele câteva lucruri de îmbrăcăminte le spăla duminica, în singura zi liberă, într-un lighean, care era comun. Soarele și mai ales briza le zvântau în maximum o oră. De obicei, prefera o jumătate de găină cu orez (n.a. "nâsf jaja maa aruj"), care avea cel mai bun raport calitate - preț: se simțea sătul numai cu șase dirhami (n.a. 1 dolar = 3 dirhami). Mânca în apropiere, la un "fast food" în stil arab, adică pe terasa umbrită de câțiva

smochini cu frunze prăfuite a unei clădiri pitice, netencuite, din cărămizi sparte. Masa era din tablă, cu grundul șters pe alocuri. Un chelner slab, cu un șorț de pe care se putea deduce meniul ultimelor zile, se învârtea printre mese cu un zâmbet știrb și ușor complice. Deși avea mâini de prășitor, pentru că le spăla cu detergenți puternici, bătăturile deveniseră niște pete albe, intrând în contrast cu tenul maroniu – lucios, de brunet ars de soare.

Banii abia îi ajungeau pentru mâncare și țigări. Marile lui probleme erau: unde să doarmă și ce să mănânce. Dar între timp, a mai apărut una: cu cine să facă sex. Fusesse pregătit, încă din copilărie, despre multe detalii ale actului sexual. De mic privise cu atenție animalele din curte. Aflase aproape tot de la băieții și fetele mai mari. Practică, însă, avea prea puțină.

Într-o duminică a ajuns în cartierul Al Fân (n.a. "Artav), renumit în toată Casablanca pentru cele câteva bordeluri clandestine, care funcționau cu acordul tacit al autorităților. Regele Hassan II (n.a. rege al Marocului între 1961 și 1999), la vremea lui, s-a gândit că oamenii, făcând sex, se mai calmează și le scade cheful de revolte populare. A intrat și el într-unul, la ușa căruia stătea o femeie atât de urâtă, că se putea confunda cu o cerșetoare. În camera de primire "tronau" trei grăsane, cu șolduri late, sâni ca niște burdufuri golite de brânză, cu părul vopsit în roșu. Cărarea din mijlocul capului redevenise neagră - culoarea naturală. Arabilor, ca și romilor, le plac femeile planturoase. Păreau trecute de 50 ani, deși erau mult mai tinere. A ales una, la întâmplare, pe care o chema Qahba (n.a. Curvă). Pentru "servicii la

pachet" a plătit 30 dirhami, a zecea parte din ce primea el într-o lună. Au urcat într-o cameră de la primul etaj, înaltă, conform cu normele franceze interbelice, cu un pat metalic în mijloc. Un cuier – pom și o masă cu două scaune completau mobilierul. Tapetul de pe pereți se scorojise. Planșeul vibra la fiecare pas. Când s-a așezat pe marginea patului, a mai vibrat o dată. Simțea la fund un arc insistent al saltelei. "Desfă picioarele" (n.a. "Kârși arjul")! a poruncit Salid, la un moment dat, după ce își mai trecu privirea peste trupul gol al femeii. S-a întâmplat ca tocmai atunci să înceapă chemarea la rugăciune (n.a. "idzan"). Prin sticla ferestrei intrau decibelii celor patru difuzoare instalate în vârful minaretului unei moschei, vizibile și de la nivelul patului: "Allah este mai mare. Allah este mai mare. Nu sunt alți Dumnezei, ci numai Allah. Nu sunt alți Dumnezei, ci numai Allah. Muhammad este Profetul lui Allah. Muhammad este Profetul lui Allah. Hai la rugăciune! Hai la rugăciune! Hai la mântuire! Hai la mântuire! Allah este mai mare. Allah este mai mare. Nu sunt alți Dumnezei, ci numai Allah. Nu sunt alți Dumnezei, ci numai Allah" (n.a. "Allah acbar. Allah acbar. La Ilah ila Allah. La Ilah ila Allah. Muhammad al Rasul Allah. Muhammad al Rasul Allah. Haia aala sallaț! Haia aala sallaț! Haia aala falah! Haia aala falah! Allah acbar. Allah acbar. La Ilah ila Allah. La Ilah ila Allah"). La fiecare îndemn intrat pe fereastră, Qahba se oprea din mișcare, brusc, speriată; religia este puternică la arabi, iar Allah poate pedepsi exemplar pe cei care nu respectă cei cinci stâlpi ai credinței: 1. profesiunea de credință

(n.a. Nu sunt alți Dumnezei, ci numai Allah, iar Muhammad este Profetul lui Allah); 2. executarea ritualului rugăciunii de cinci ori pe zi; 3. respectarea postului din luna ramadan; 4. pomana rituală; 5. efectuarea pelerinajului la Mecca măcar o dată în viață, în măsura posibilităților materiale. Chemarea la rugăciune a muezinului este auzită chiar și de copiii aflați încă în pântecul mamei, pe care ar spune-o pe de rost, la naștere, dacă ar ști să vorbească. Frigidizarea periodică a partenerei îl enervă mult pe Salid. El gândea că în loc de fantezii erotice, "la pachet", pentru care a plătit o groază de bani, era nevoit să asculte apelul la rugăciune. Sângele începuse să-i clocotească în vene. Iritat, a avertizat-o pe Qahba să își facă meseria. Involuntar, femeia de sub el nu îi respecta ordinele, pentru că avea întipărită în inconștient teama de Allah. Zâmbea strâmb, lăsând vederii o dantură hidoasă, fără dinții din față, smulși de pumnii pe care îi luse în gură de la alți clienți. Bani cheltuiți în zadar pentru o femeie nesupusă - prea mult pentru un arab! Salid devenise un pachet de nervi. Un pumn zdravăn aplicat de sus în jos, în plină figură, a făcut să țâșnească sânge din buzele strivite la Qahbei. "Hai la rugăciune!", s-a auzit muezinul. Femeia a revenit în starea de inerție. Încă un pumn. "Hai la mântuire!" Femeia, în continuare, inertă. Alt pumn. "Allah este mai mare!". O nouă lovitură. Ochii femeii deveniseră ficși. O bănuială i-a trecut în mintea lui Salid. A oprit ploaia de pumni. Femeia nu mai mișca.... Un infarct i-a fost fatal Qahbei.

După o judecată scurtă, tribunalul a hotărât condamnarea lui Salid la 15 ani de închisoare

pentru omor. Ar fi putut primi pedeapsa maximă - 25 de ani, dar a avut circumstanțe atenuante: moartea Qahbei nu a fost provocată numai de loviturile de pumni! A fost încarcerat la închisoarea din Casablanca. Acolo a devenit partener preferat al colegilor de celulă, doar era tânăr, "carne proaspătă". În schimb, el era răsplătit cu hașiș (n.a. în dialectul maghrebian al limbii arabe - "kif"), din care își fabrica artizanal "juan", cum spun marocanii la țigareta cu hașiș. O prepara astfel: mai întâi, distrugea o țigaretă și recupera tutunul. Apoi încălzea la flacăra unuichibrit, timp de două secunde, grăuntele de "kif" pentru a-l face maleabil. După aceea frământa bine în palmă tutunul, împreună cu hașișul, iar amestecul obținut îl introducea într-o altă foița de țigaretă. În Coran nu sunt prevăzute interdicții privind consumul hașișului, el fiind utilizat oficial de secta islamică šiită a asasinilor, denumire care derivă de la "hașșașun", care înseamnă fumători de hașiș. Aceștia erau vestiți pentru cruzimea cu care își omorau dușmanii. Termenul de asasin, cu sensul de ucigaș, de la ei a început.

Prin fereastra pătrată, cu latura cât o palmă a celulei, Salid a privit resemnat cartierul Aiin Burj (n.a. "Izvorul Fortului") timp de cinci ani, până când, regele Hassan II a organizat Marșul Verde (n.a. "Massira Khadira"). Era 6 noiembrie 1975, când 350.000 de marocani neînarmați au traversat frontiera de la Tarfaia cu scopul de a anexa fosta colonie Sahara Spaniolă, un teritoriu care a aparținut Marocului între anii 1147 și 1269, în timpul dinastiei berbere a Almohazilor. După ocupare, acest ținut trebuia să fie marocanizat,

pentru a câștiga referendumul propus de Națiunile Unite în vederea recunoașterii acestei anexări teritoriale. Dar cine să meargă, de bună voie, într-un ținut acoperit 90 de procente cu nisipul Deșertului Sahara? Atunci, regele Hassan II a hotărât ca deținuții care doresc să locuiască cât mai au de trăit în teritoriul anexat, să fie scutiți de executarea restului de pedeapsă. Salid a fost printre primii care s-au hotărât ca voluntari. Așa că, din celula unde soarele părea un pătrat cu latura cât o palmă, el a fost trimis în surghiunul deșertic de la Al Dakhla.

Al Dakhla este un orășel situat la capătul unei peninsule înguste, lungi de 25 de kilometri și late de cinci de kilometri - un fel de fâșia Gaza de dimensiuni mai mici - în formă de "L", care închide pe trei sferturi un golf omonim, de formă dreptunghiulară, lat de trei kilometri. Suprafața peninsulei este plată, mărginită de un țărm abrupt, înalt de aproximativ 20 metri. În apele golfului trăiesc numeroase specii de pești, fructe de mare și mamifere marine. Bogăția deosebită este dată de caracatițe. Pescuitul lor constituie o îndeletnicire de bază a locuitorilor din Al Dakhla. Japonezii, care apreciază aceste fructe marine pentru calitățile dietetice și afrodisiace, au construit un depozit frigorific chiar lângă port.

Ajuns în locul de surghiun, Salid a avut de ales între a se ocupa de pescuitul pe pescador, în largul Oceanului Atlantic, sau în barcă, în golful Al Dakhla. A ales a doua ofertă - pescuitul caracatițelor. Autoritățile locale i-au pus la dispoziție o barcă cu vâsle, zece bidoane de plastic de 20 de litri și o vergea metalică, ascuțită la vârf.

Bidoanelor le-a fost îndepărtată partea superioară, iar la fund le-a fost realizată o gaură cu diametrul cât să intre vergeaua. Salid a constatat că activitatea este, relativ, simplă, iar caractițele - idioate. În fiecare seară pleca în mijlocul golfului. Bidoanele, prinse în poziție orizontală de câte o funie, le lăsa să coboare încet până la fundul golfului. Caractițele, în căutare de adăpost, intrau în bidoane. Dimineața, Salid ridica bidoanele, timp în care, caractițele, în loc să fugă, se prindeau mai bine cu ventuzele de pereții falsului adăpost, crezând că așa se apăra mai bine de prădătorii marini. După ce aduna în barcă toate bidoanele, el introducea vergeaua ascuțită prin orificiul de la fundul bidoanelor, înțepând caractițele, care, de durere, părăseau «adăpostul». Apoi, el ducea caractițele pescuite la depozitul frigorific japonez, unde le vindea. În medie, pescuia zilnic patru caractițe, pentru care primea suma totală de 30 de dirhami – ceea ce reprezenta un venit decent în acea vreme, mai ales într-un loc de surghiun.

Salid locuia în cartierul «Matar» («aeroport»), într-o garsonieră închiriată. Clădirea, un dormitor al unei cazărmi, nu era deosebită. Spațiul interior a fost împărțit în mai multe camere mici, prin ridicarea unor pereți interiori. Câte o ușă a fost instalată printr-o spărtură făcută în peretele exterior al fiecărei camere. Lângă ușă se mai găsea o fereastră pătrată, cu dimensiuni mici, cât să poți scoate capul. Ca mobilier, avea un pat – un lux pentru mulți marocani, o masă, două scaune și un dulap. Mai avea un aragaz portabil. Într-un colț, separată de restul încăperii cu o pânză, era baia. Un closet turcesc, cu rol și de duș, precum și

o chiuvetă formau toată instalația sanitară. Pentru această garsonieră Salid plătea o chirie de 210 dirhami.

Jumătate din camerele clădirii erau închiriate de femei, care se ocupau cu meseria cea mai veche din lume. Și ele au ales surghiunul, în loc de a ajunge în închisoare. La Al Dakhla, însă, nimeni nu le deranja, pentru a face mai suportabilă viața bărbaților. Ele stăteau cu capul în dreptul ferestrei zăbrelete. Dacă un pieton era atras de chipul uneia dintre ele, atunci el era fi întâmpinat cu întrebarea: "Tu vii" (n.a. "Inta aji")? Cartierul Matar era ruda săracă a celebrului Cartier Roșu din Amsterdam, unde 51 de vitrine expuneau prostituate îmbrăcate sumar într-o lumină roșie. Cu două dintre femeile ce locuiau acolo se împrietenise. Le aducea pește prins în timpul nopții, iar ele îi pregăteau masa și alte servicii... Era un adevărat troc pentru supraviețuire. Le mai dădea și bani, că avea.

Salid împlinise vârsta de 25 de ani. Devenise bărbat în putere, sigur de sine. Își lăsase barbă de lup de mare. Chiar și tricoul era marinăresc. Ducea o viață ordonată. Noaptea o petrecea în barcă, iar dimineața lăsa o sacoșă cu pești celor două vecine. Ele îi ofereau un mic dejun. Dacă erau ocupate, îi dădeau un pachet. După ce mânca se culca. Dormea buștean până la ora 14,00. Apoi, pleca în port, unde petrecea două – trei ore la umbra unei terase cu deschidere spre est, de unde se vedea continentul african. Îi plăcea mai mult să vadă întinderea nesfârșită a uscatului, decât a mării. Căpăta un sentiment de siguranță. Consuma unu - două pahare cu ceai de mentă și fuma jumătate de pachet de țigări. Intra în vorbă cu

ceilalți comeseeni. Se punea la punct cu noutățile. Într-o zi, a aflat că, în apropiere de Al Dakhla, un convoi de camioane a fost atacat de membri ai Frontului Polisario. Au murit oameni în această confruntare. Camioanele au luat foc.

- Ce înseamnă Frente Polisario? l-a întrebat Salid pe un comesean.

- Este prescurtarea de la Frente Popular de Liberation de Saguia el Hamra y Rio de Oro, adică "Po" - de la "Popular", "li" - de la "Liberation", "sa" - de la "Saguia", "ri" - de la "Rio" și "o" - de la "Oro". Organizația a fost constituită formal pe 10 mai 1973, cu scopul eliberării Saharei Spaniole de sub jugul spaniol. După ce spaniolii s-au retras, în urma semnării în ziua de 14 noiembrie 1975 a Acordului de la Madrid, membrii acestei organizații luptă contra noastră. Ei spun că noi, marocanii le-am ocupat țara.

Apoi, programul zilnic al lui Salid continua cu încă un somn, dar mai scurt, de maxim două ore, acasă, după care se întorcea în port pentru a pleca la pescuit. Se urca în barcă și vâslea unu - doi kilometri, după care arunca ancora. Dădea drumul la bidoane pe fundul golfului pentru a captura caracatițe. Apoi, arunca undița pentru a prinde pești. Cel mai mult îi plăceau nopțile cu lună plină (n.a. "lial maa al badr"). O liniște profundă îi cuprindea sufletul. Avea timp să se gândească la viața lui, la proiecte de viitor. Își amintea tot felul de lucruri. Încerca din răsuputeri să uite episodul "Qahba", dar nu reușea. Se întreba dacă surghiunul lui marginea deșertului Sahara este o pedeapsă suficientă pentru un omor din culpă. Atunci, prefera să privească luciul mării, spart pe